

POSTNA POKLADNICA
POSTNABROJ 22 POSTALNO

ITALIJA TRIESTE
PIRAN
Martinijev trg 1
66330 PIRAN

portorožan

Štev./N° 1 ..... januar / gennaio 1993 ..... letnik / anno III

Čisti računi - dobri prijatelji

S to številko stopa Portorožan v tretje leto rednega izhajanja. V minulih dveh letih je shodil. Najbrž ste sami opazili, da so ga pešle tudi normalne otroške bolezni: včasih je bil bolj včasih manj nester, v posameznih številkah ste našli za sebe več, pri drugih nanj zanimivega. Vse, kar ste lahko prebrali v številkah Portorožana, je bilo napisano z veliko dobre volje, z veliko želja, da bi bilo naše krajevno glasilo most do medsebojnega spoznavanja. Med njegovimi ustvarjalci je čedalje več novih imen. Na straneh anskih števil se je zvrstilo nekaj čez 120 avtorjev. V glavnem aših krajanov, ki jim je bilo edino plačilo za trud občutek, da so shko svojim sosedom, prijateljem, sokrajanom nekaj povedali.

Na straneh svojega glasila ste lahko prebrali tudi nad 400 imen rubrikah: "Kdo je kdo", v anketah, jubilejnih praznovanjih. In ne azadnje tudi v rubriki, kjer smo stalno naštevati, kdo je s prostoljnimi prispevki pomagal, da smo zmogli za izdajanje glasila araščajoče finančne stroške.

Mnogi krajan se vse pogosteje obračajo na nas s predlogi, kriičnimi ocenami, kaj bi še želeli, da bi vsak mesec s še bolj dprtimi rokami sprejemali obisk novoizšle številke Portorožana. o je eno izmed meril, koliko je naše glasilo ostalo dober priatelj, ki ga skoraj ne moremo več pogrešati. Cim več bo tega, im širši krog bo sooblikoval vsebinsko in oblikovno podobo našega glasila, bolj bomo lahko zadovoljni z njim.

Naš izdajatelj, skupščina krajevne skupnosti, pa tudi svet časovisa, sta pohvalno ocenila uresničevanje uredniške zasnove. Jlede na to, da naše glasilo ustvarja sicer čedalje širša skupina anesenjakov, je redno izhajanje našega glasila spodobna javna redstavitev našega življenja. Seveda pa bi bilo lahko še marsikaj rugače, boljše. In bolj vsestranski odsev utripa v naši krajevni uši. In bo tudi lahko? Saj vsi, ki Portorožana pripravljamo, vanj išemo, ga prinašamo v naše domove, skupaj z vsemi krajanu elijo, da bi naš prijatelj Portorožan postajal nam vsem še bolj riljubljen gost in ogledalo vsega, kar se vsak dan dogaja v naši rlikupni hiši.

UREDNIŠTVO

Poslovanje skozi suhoparno govornico številik

V letu 1992 smo izdali 12 številik Portorožana, vsako v nakladi 1500 izvodov. Brezplačno ga je dobivala vsaka družina v krajevni skupnosti.

V letu 1991. je celotna naklada dvanajstih številik štela 84 strani, v letu 1992 pa 116 strani. Razen tega pa smo izdali tudi 4 priloge (navodila za izpolnjevanje prijav za odmero dohodnine, začasni telefonski imenik občine Piran, napotila za dopolnilno zdravstveno zavarovanje in volilno prilogo s predstavivjo kandidatov za republiške poslance).

Prihodki:

a) sofinanciranje	SIT	372.743,00
b) prihodki od reklam	SIT	394.713,00
c) prostovoljni prispevki	SIT	102.874,00
d) prispevki KS	SIT	223.200,00
Skupaj:	SIT	1.093.530,00

V primerjavi z letom 1991 (prihodkov SIT 182.611,00) so bili prihodki skoraj petkrat večji. Seveda pa so se tudi odhodki vsaj za toliko povečali, saj je posamezna številka, glede na obseg, veljala od 40.000 do 50.000 SIT, z veliko prilogo, kot je telefonski imenik pa 210.000 SIT. Če bi bili morali plačati tudi tehnična opravila (tipkanje, korekture, zlaganje), bi s prihodki ne pokrili vseh odhodkov. Krajevna skupnost pa nam je z neplačanim opravljanjem teh storitev prispevala, da je bilo za 97.675,00 SIT presežka, ki ga bo mogoče uporabiti za posodobitev (dokup dela računalniške opreme).

K pozitivnemu zaključnemu računu so precej prispevali tudi za sedemkrat višji prostovoljni prispevki krajanov. Tudi to je merilo, koliko so krajan sprejeli Portorožana kot svoje glasilo.

"PORTOROŽAN" se zahvaljuje vsem svojim sponzorjem, ki so pripomogli, da je časopis v lanskem letu redno prihajal v roke svojih bralcev:
igralnici "CASINO" Portorož, "DROGI" Portorož, Hotelom "Palace", Komunalno-stanovanjskemu podjetju "OKOLJE", Kulturnemu in kongresnemu centru "Avditorij", Obalno kraški turistični poslovni skupnosti, Splošni plovbi, zavarovalni drubi "Adriatic".

Prav tako se uredništvo zahvaljuje vsem, ki redno ali občasno "Portorožana" raznašate družinam in gospodinjstvom v našem kraju:

Mariji Božič (v Zatišju), Ivanki Cividini (na delu Koprške ceste), družinama Crnici in Kunst (na Cvetni poti), Zlati Fojan (na delu Stare ceste), Mitju Jančarju (poslancem, občinskim delavcem...), Ani Jontez (na poti Med vrtovi), Mariji Kragelj (v stanovanjskih blokih na Letoviški poti), Tatjani Kosovel (na delu Belokriške ceste), Mirku in Jolandi Kos (na delu Letoviške poti), Silvi Križnik (v Mirnem kotu), Jasni Nedeljkovič (na Stopniški poti), Nadi Pukšič (na Vesni, Senčni in Strmi poti), Cesarini Smrekar (na Vilfanovi ulici), Irini Stegel (na Lepi cesti in delu Sončne poti), Jožetu Štrancarju (na delčku Belokriške ceste), Ivanki Štolfa (na Fizinah), Vidi in Milanu Timiču (na Prečni poti).

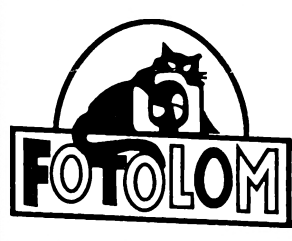

FOTO COLOR
LABORATORIJ
Obala 43
PORTOROŽ

"Portorožan" odslej tudi v Luciji

Prva številka "Portorožana" v letošnjem letu je izšla v povečani nakladi (1800 izvodov). Morda ste opazili, da prinaša nekaj novic tudi iz sosednje Lucije. Če bo nanese, jih bomo še objavljali, prav tako pa tudi vesti iz Pirana... Zaradi tega bomo distribucijska mesta za naš časopis "odprli" tudi v Luciji in kasneje še v Piranu.

Kje lahko najdete "Portorožana"?

Portorož

- 1 - market "Mercator Degro" pri avtobusni postaji,
- 2 - market "Jestvina" pri osrednjem kopališču,
- 3 - knjigarna in papirnica "Lipa" pri hotelu Grand Palace,
- 4 - na pošti,
- 5 - na banki,
- 6 - v trgovini "Minicoop" na Bernardimu,
- 7 - market "Jestvina" na Belokriški cesti (nasproti TP),
- 8 - trafika "Sonja" na Belem križu,
- 9 - market "Mercator-Degro" na Belem križu.

Lucija

- 1 - market "mercator-Degro" (ob cesti Obala),
- 2 - papirnica "Lipa" (Obala 106, pri pošti).

V uredništvu pa boste dobrodošli tudi novi sodelavci iz Lucije in Pirana (in tudi z drugih koncev naše občine).

Kdor želi naš časopis prejemati po pošti, naj nam to sporoči (tel. 73-046). Zaželjen pa je vaš prostovoljni prispevek za poštnino.

Mikavnost morja široke ceste

Slovenija nikoli ni bila izrazito pomorska dežela. Še zdaj, ko imamo sicer le za dober streljaj morske obale, so pogledi oblasti bolj obrnjeni na kopno kot na morsko ravan.

V zgodovini pa je zapisano z zlatimi črkami nemalo imen Slovencev - pomorcev: od admiralov nekdanje avstroogrške mornarice do poveljnikov pomorskih enot v stari Jugoslaviji, do dandanes znanih morjeplovcev. Vsi, skoraj brez izjeme, so prišli iz notranjosti Slovenije. Ljubezan do morja jih je privedla na "morja široke ceste".

Eden izmed teh, ki jih je želja po širnem svetu pripeljala v pomorstvo, je **ZDENKO GOSTIŠA**, vrsto let prvi mož naše vojne pomorske oblasti.

Postojnska burja ga je spremljala ob rojstvu. Starši so se po prvi svetovni vojni umaknili v Slovenijo, v Logatec. Po otroških letih in gimnaziji v Ljubljani vprašanje: kam?

"Moja velika želja je bila videti čim več sveta," pripoveduje. "Vedel sem, da je morje najširša pot v svet. In sem se odločil za poklic pomorščaka. Šolanje na akademiji v Bakru. Od tam na različne ladje tedanje jugoslovanske trgovske mornarice. Događivščin polna potovanja iz Rotterdama v severno in južno Ameriko. Potem kopno. Visoka komercialna šola v Zagrebu. Pomorščak z visoko komercialno izobrazbo."

Že prve mesece po drugi svetovni vojni je Zdenko Gostiša po nalogu takratne slovenske vlade s skupino slovenskih pomorščakov sodeloval

pri ustoličenju nove pomorske oblasti - luške kapitanije v Trstu. Ne za dolgo. Že junija 1945. so jo prevzeli Anglo-Amerikanci. Vrnitev v Ljubljano. Kmalu pa službeni dekret: luška kapitanija Piran.

"Tu bom ostal nekaj mesecev, sem si mislil, ko sem se prvič sprehodil ob mandraču in ozkih piranskih ulicah," pripoveduje. "Bil sem med prvimi desetimi priseljenci, ki so takrat prišli iz notranjosti Slovenije; od njih sva ostala le še dva."

In zdaj bo skoraj petdeset let, kar je Zdenko Gostiša povezan z nastajanjem, razvojem in zapleti okoli slovenske pomorske oblasti. Takrat je bil Piran cvetoče, slikovito pomorsko mesto. Pristojnost luške kapitanije Piran je segala od Debelega rtiča pa vse do ustja Mirne. Pod njeno pristojnost so spadale luške izpostave ali podružnice v Kopru, Izoli, Umagu, Novem gradu. Piran je bil po številu "trabakul", tipičnih tovornih ladij, sprva na jadra, pozneje na motor ali kombinirano, največje pristanišče na vsem Jadranu.

"Kako slikovit je bil pogled, ko so se nekajkrat na leto, predvsem ob praznikih, trabakule zasidrale v pristanišču!" se spominja. "Ves mandrač jih je bil poln, z ene na drugo stran smo lahko hodili kar po ladjah! Ob takih priložnostih je mnogo ladij z razpetimi živopisanimi jadri hkrati izplulo. Takšne slikovitosti ni bilo nikjer drugod in nikoli pozneje."

Zdenko Gostiša je bil polno desetletje prvi mož piranske luške kapitanije. "Pogosto smo z motoriko vozili od ene do druge izpostave. Na poti proti jugu, v Umag ali Novi grad, smo se na koncu Savudrijskega rta ogledovali po kamnitem zidu, ki še zdaj stoji. To je bila meja med piransko in umaško občino. Čudno, da doslej, pri prerakanjih okoli meje, nihče ni omenil tega starega spomenika, kjer je tekla meja med dvema sosednjima občinama. Nihče ni takrat niti pomislil, da pristojnost piranske luške kapitanije, ne bi segala vse do ustja Mirne."

Malo za šalo malo zares pravi Zdenko Gostiša: "Bil sem zadnji luški kapitan v Piranu, pa tudi prvi v luški kapitaniji Koper."

V celinskih glavah v Ljubljani se je okoli leta 1962 porodila zamisel, da bi bilo zaradi razvijajočega se Koprja pametno preseliti luško kapitanijo. In tako se je tudi Zdenko Gostiša preselil v kapitansko poslopje na robu koprškega potniškega pristanišča. Nekdo je tam takrat hotel imeti "svojega" človeka. In začela so se spotikanja. Dosti posmeha so v javnosti zbudile zgodbe o presenetljivem neznanju in primitivizmu nekaterih republiških veljakov, ki so prihajali v Koper in skušali prikazati, da z delom luške kapitanije niso zadovoljni. Eden izmed njih je očital, da je na več koncih od Pirana do Koprja ob obali brez reda naloženo kamenje. Ko so mu povedali, da je to zaščita, ki razbija valove, je kritiko obrnil na pisanje ladij, ki da ob izplutju iz koprškega pristanišča vznemirjajo ljudi.

Zdenko Gostiša je zapustil komandni most koprške luške kapitanije. Vnela se je dolgotrajna pravda. Končala se je z neverjetnim epilogom: pred zveznim ustavnim sodiščem. Vsi časopisi so takrat pisali, kako je prvokrat nek državljani tožil državo pri ustavnem sodišču. In Zdenko Gostiša je pravdo dobil.

Zadnji piranski in prvi koprski luški kapitan se zdaj z okna svoje hiše nad Portorožem ozira po zalivu pod seboj. Navzlic vsemu, kar je lepega in manj lepega doživel na svoji življenjski poti, vedno znova spoznava: res mikavna je morja široka cesta.

Gustav Guzej

Vsi portoroški zdravniki

Ne, ne delamo si iluzij, da smo uspeli izvedeti za vse zdravnice in zdravnike, ki so naši krajanje. Vemo pa, da jih v Portorožu ži precej, kar štiriindvajset smo jih našeli. Naj nam odpusti(jo) tisti ki smo ga/jo (jih) v svoji nevednosti in neinformiranosti izpustili ali smo objavili njihove nepopolne podatke. Hvaležni vam bom (in bralci najbrž tudi), če nam to sporočite v uredništvo.

Preberite, kdo vse je zdravnik ali zdravnica v vaši ali bližnji sosedi (po abecednem vrstnem redu) in za kaj je kdo specialist

- 1 - dr. Katica ALIČ, zobozdravnica z Vilfanove 18;
- 2 - dr. Ljudmila BIZJAK, akupunkturologinja, splošna medicina, z Vilfanove ulice 11
- 3 - dr. Franjo CURANOVIČ, splošna medicina, z Lepe ceste 37
- 4 - dr. Ludvik ČEPAR, internist, Pod anteno 5;
- 5 - dr. GANTAR, kirurg, z Belokriške ulice 43;
- 6 - dr. Barbara GUŽIČ, zdravnica, Z Lepe ceste 37;
- 7 - dr. Ilka KARIŽ, internistka-kardiologinja, Letoviška ul. 31-36
- 8 - dr. Adolf KINKELA, splošna medicina, K Sončni poti 18;
- 9 - dr. Nikolaj KINKELA, kirurg, K Sončni poti 18;
- 10 - dr. Šime KOPILOVIČ, medicina dela, Belokriška 44c;
- 11 - dr. Sanda MARC, zobozdravnica, Fizine 15;
- 12 - dr. Bogomir OBLAK, okulist, z Lepe ceste 17;
- 13 - dr. Milena OBLAK-JUH, pediatrija, z Lepe ceste 17
- 14 - dr. Petra OGRIN, splošna medicina, s Sončne poti 32;
- 15 - dr. Lojze KOŽAR, ginekolog, z Lepe ceste 29;
- 16 - dr. Milojka PAVLETIČ-KOPILOVIČ, z Belokriške ceste 44c;
- 17 - dr. Anton PERCAN, psihiater, s Poti pomorščakov 65;
- 18 - dr. Damjan POLH, anesteziolog, Vilfanova ulica 17;
- 19 - dr. Livija SABADIN, pediatrija, Med vrtovi 5;
- 20 - dr. Jože TRSTENJAK, kirurg, Pod anteno 3;
- 21 - dr. Lepa VELJANOVIČ, specialist travmatologije in akupunkturist, Stara cesta 1;
- 22 - dr. Svetozar VUČIČ, zobozdravnik, Senčna pot 9;
- 23 - dr. Božena ŽEN-BOH, transfuziolog, z Vilfanove ulice 47;
- 24 - dr. Saša ŽUŽEK-REŠEK, internistka, Pod anteno 14

MI MED SEBOJ

čestitamo

dr. Adolfu Kinkeli, z ulice K Sončni poti, vse najboljše za njegov 93. rojstni dan, ki ga praznuje v začetku meseca februarja.

Za zares prelepo obletnico rojstva iskrene čestitke tudi njegovi sestri Almi Kinkela.

Krajevna skupnost Portorož in uredništvo "Portorožana"

***

Ob Svetem Valentinu - prazniku zaljubljenecv - želimo vsem zaljubljenim, da bi njihova ljubezen večno trajala.

uredništvo

***

Našemu sodelavcu Marku Klasku želimo, da bi čimpej okreval. vsi pri "Portorožanu"

Visoko odlikovanje za dobrega človeka iz Portoroža

V začetku lanskega leta smo v Portorožanu objavili vest, kako j naš na pol občan Franci Lasič (svoj čas je živel pri materi v Portorožu, kjer ima še zdaj stanovanje, živi in dela pa v Stuttgartu zbral v Nemčiji za več stotisoč mark medicinskih instrumentov oblačil in obvezilnega materiala kot pomoč in darilo različni zdravstvenim ustanovam. Minister za zdravstvo, dr. Voljč, mu j nedavno za te zasluge izročil visoko odlikovanje - red osvoboditve.

Za zaslužen priznanje Francu Lasiču tudi mi iskreno čestitamo.

SOŽALJE

Ob nenadni smrti našega krajana, dr. Stanislava ČERNIČ-a z Vesne iskreno sožalje vsej njegovi družini.

Krajevna skupnost Portorož

NEVARNOST JE TU - KAKO SE JI IZOGNITI?

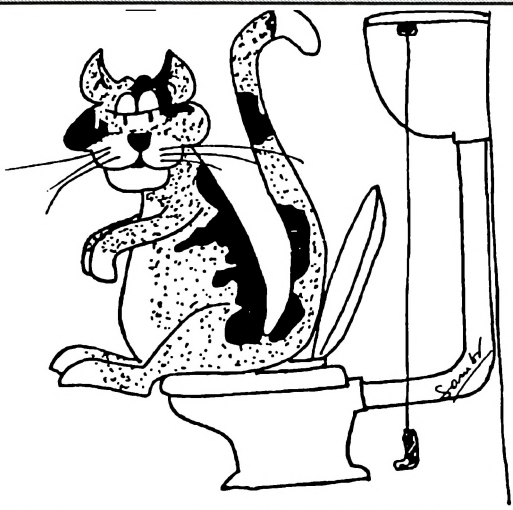
Tudi v Portorožu in okolici je vse več psov in mačk, ki živijo v zelo tesnem stiku s človekom (v stanovanjih, blokkih...). S tem je večja tudi nevarnost prenosa jajčec pasje gliste *Toxocara canis* (oz. mačje gliste *Toxocara cati*) na človeka oziroma otroke. Otroci se radi igrajo s temi udomačenimi živalmi, pri tem pa pozabljajo na umivanje rok. Zato pogosto z umazanimi rokami занesejo v prebivalstva tudi jajčeca te najpogostejše zajedalske bolezni psov in mačk. Pri širjenju ličink te gliste so posredniki tudi kraji, kjer se najdejo pasji iztrebki (igrišča, parki, zelenice, dvorišča, peskovniki, pri nas v Portorožu pa tudi plaža.)

V jajčecih te gliste je skrita ličinka, ki je zaradi močnih ovojnic zelo odporna in lahko preživi v zunanjem okolju po več mesecev. Ker je v iztrebkih veliko jajčec, jih lahko najdemo tudi na dlaki živali, lahko pa tudi na umazanem sadju ali zelenjavi. V stanovanje jih lahko занesemo s čevlji. Pri človeku potuje ličinka skozi notranje organe, na mestih kjer se ustavi ter inkapsulira povzroča različne zdravstvene težave. Do danes znana zdravila pa ne morejo uničiti ličink.

Pri preprečevanju širjenja toxokarioze lahko tudi sami marsikaj storimo. Redno skrbimo za dehelmintizacijo naših štirinožnih prijateljev, ne dovolimo jim, da z iztrebki onesnažujejo javne površine, če pa se to le zgodi, počistimo iztrebke. Občasno opravimo tudi laboratorijski pregled blata (veterinarska postaja Koper), da izključimo bolezen ter tako brez nevarnosti živimo z našim kužkom ali mucu.

Vse, ki jih zanima ta problematika, vabimo na srečanje, ki ga bo organiziralo Kinološko društvo Portorož v bližnji prihodnosti.

spec. Mirjana NOVINEC, dr. vet. med

MOŽNI NAČIN, KAKO SE IZOGNEMO NEVARNOSTI.

KAKO DO NACIONALIZIRANEGA PREMOŽENJA

Zakon o denacionalizaciji (Uradni list Republike Slovenije št. 27/91 z dne 29. novembra 1991) je začel veljati 7. decembra 1991. leta. Po tem zakonu lahko upravičenci svoj zahtevek za vrnitev nacionaliziranega premoženja uveljavljajo 18 mesecev po sprejetju zakona. Ta rok preteče 7. junija letos.

Zakon o denacionalizaciji se sicer izvaja že dobro leto, vendar ima Komisija za denacionalizacijo občine Piran vtis, da vsi upravičenci do vrnitev nacionaliziranega premoženja v piranski občini še niso vložili ustreznega zahtevka.

Krajevna skupnost Portorož zato vse svoje zainteresirane krajanke obvešča, da lahko tudi krajevna skupnost vloga zahtevke za vrnitev njihovega nacionaliziranega premoženja ali im kako drugače pomaga pri uveljavitvi zahtevkov. Seveda pa norajo občani s tem predhodno soglašati!

Vse nadaljnje informacije lahko dobite pri Komisiji za denacionalizacijo občine Piran (Sekretariat za upravne zadeve, Tartinijev trg 2/II - soba št. 27 ali 33, telefon: 066/73-641).

portorožan št./N° 1

Na nizki ravni...

OBLIKOVANJE TURISTIČNE PROMOTIVNE POLITIKE PORTOROŽA

Občinska skupščina je lani 2. julija obravnavala stanje, problematiko in aktivnosti na področju turizma ter oblikovanje turistične promotivne politike. Gradivo je pripravil prof. dr. B. Pirjevec ob pomoči asistenta, dipl. ekonomista (oba z ekonomske fakultete v Zagrebu). Na gradivo je Dušan Puh napisal dvoje sestavkov. Tretjega smo dobili po zaključku redakcije decembrske številke - tako objavljamo tretji del replike, ki pa je še vedno aktualna, šele tokrat.

V uvodu sestavka pisec navaja, da je za to "ekspertizo" občina plačala 60.000 DEM in nadaljuje:

Ali moramo klicati ljudi iz Zagreba, da nam povedo, da Portorož "karakterizira nekaj izredno pomembnih elementov turistične ponudbe: soline, mestno jedro Pirana, igralnica, letališče, Marina"? Da "se moramo orientirati na visoko kakovost, opustiti množičnost" in se "prilagoditi tržišču srednje plačilno sposobne klientele"??

"Razodetje" vredno 60.000 DEM

Dalje smo za teh 60.000 DEM "zvedeli": - da je "objektivni strateški cilj celoletno poslovanje večine objektov!" - in nato spet ponovi igralnico (le da jo tu imenuje casino), mažino, letališče, solinam doda še terme in nanovo doda Avditorij. Zatem nam razodene: "Možnosti, ki jih nudi letališče, so bile doslej absolutno premalo izkoriščene." Nobene besede o tem KAKO naj naši turistični operaterji to veliko "komparativno prednost" bolje vnovečijo!

Shopping turizem v Portorožu - je mogoč

Zelo se moti "izdelek za 60.000 DEM", ko pravi: "Portorož nima sedaj objektivnih možnosti za bolj intenziven razvoj shopping turizma in tudi ne za oblikovanje pomembnega športno-rekreacijskega centra". Kajti obe možnosti Portorož ima. Že pred 6 leti je KS Portorož predlagala urbanistom izgradnjo trgovskih lokalov v centru Portoroža, t.j. na območju Kaštela-Helios-Orionamarketa-avtobusne postaje-do hotela Istra. Po diplomski nalogi in oceni skupine arhitektov, ki smo ju pridobili ZASTONJ, bi tu lahko bilo 150 do 200 lokalov v nizkih gradnjah, pretežno prtiličnih. Helios in Orion sta lahko vključena ali porušena. Drevesa ostanejo vsa. Hotel Istra se uredi tako, da se odpre širok dostop do Avditorija, ki je sedaj skrit očem - "zabit v dolino". Že takrat smo pismeno in ustno večkrat opozarjali, da je v razvitih turističnih državah največji dohodek pri turizmu od trgovine, celo preko 50%. Od hotelske ponudbe (postelja, hrana, pijača) prihaja v razvitih turističnih deželah le 12,5 do 25% prihodkov. Na dlani je torej, da je naše turistično gospodarstvo diletantsko organizirano.

Športno-rekreacijski center imamo na lucijski bonifiki, zlasti pa veliko prostora za njegovo nadaljnje povečanje. Tu je prostora še za mnogo teniš igrišč, tudi konjeniški parcours, v okolici za terensko jahanje.

Turistu lahko ponudimo še marsikaj - od opazovanja ptic...

Jasno, kdor ne živi tu, ne more poznati danosti, naravnih in s človeškim delom ustvarjenih. Opazovanje ptic v njihovem naravnem okolju (krajinski park Soline), zlasti tudi ko se tisoče gosi in drugih selivk spusti za nekaj dni v naš zaliv, potapljanje in opazovanje morske favne in flore v podmorskih parkih Punta Madona in Bele skale. Da o Formi vivi ne govorim! Slednja bi morala biti v vsakem perspektivi. Morali pa bi biti na voljo tudi "ciceroni", ki bi turiste vodili, jim razložili... Piran se omenja le na splošno. Bojim se, da večina naših turistično-gostinskih operaterjev pojma nima, kaj vse se skriva (na žalost: skriva) v Piranu. Mi - KS - smo že pred sedmimi leti opozorili, da je potrebno vse hotelske uslužbenke od direktorjev, receptorjev, strežnega osebja preko zime v posebnih tečajih seznaniti z lokalnimi znamenitostmi, njihovo zgodovino in itinerarji. Od izdelka za 60.000 DEM bi upravičeno zahtevali, da postreže s podatki o donosnosti in možnostih pasjih hotelov, nudističnih plaž (tudi glede lokacij), da navede argumente, zakaj je optimalno 17.000 postelj (vseh!). S tem se sicer Portorožani (verjetno vsi) strinjamo, saj že dolgo opozarjamo na nesmiselno zidanje novih prenočitvenih kapacitet, ko kadra ni niti za obstoječe hotele.

Že davno se tudi širše območje Portoroža prodaja pod "firmo" Portorož. Pred leti smo imeli majhen upor v Sečovljah, ker se "njihovo" letališče imenuje Aerodrom Portorož. Podobno je tudi s Strunjanom in Fieso. (Slednja je spadala v nekdanjo Občino Portorož.)

Žalostno je, če mora neka gospodarska panoga nekoga kraja ali regije vabiti svetovalce od drugod, da povedo domačim vodilnim, kaj in kako naj delajo, da bodo ustvarili pošten dohodek s kapitalom, ki ga upravljajo. Ker se je to zgodilo in ker smo dobili na znanje manj od tistega, kar že itak sami vemo, je bila naloga opravljena na nizki ravni.

Dušan PUH, dipl. iur.

KAKO JE NASTAL ULIČNI SISTEM PORTOROŽA

Nekako v drugi polovici šestdesetih let sem kot vodja Krajevnega urada Portorož od nadrejenih dobil nalogo, da pripravim predlog uličnega sistema naselja Portorož. Naročeno mi je bilo naj, ulice ne bodo poimenovane po osebah in tako so nastala imena, ki jih imamo še danes. Kasneje, ko se je začelo rušiti staro in graditi novo - to kar sedaj imamo, so bile speljane tudi nekatere nove poti, trga in različni ulični kraki. Tako smo dobili tudi nova imena ulic kot je Vilfanova, Trg Prekomorskih brigad in cesta Rabskih žrtev.

Portoroški zaselki in nekdanja imena portoroških poti

Naselje Portorož je takrat sestavljalo več zaselkov, in sicer: Rdeča hiša, Zelena hiša, Sv. Bernardin, Fizine, Sv. Lovrenc, Šentjane, Beli križ, Arze, Fijesa in Pacug. Tedanja numeracija hiš pa se je začela od št. 1 v Rdeči hiši (sedaj Bernardin) in končala z nekaj nad štiristoto številko v Pacugu. V centru Portoroža je bilo nekaj poti z imeni, ki so se v podobni, slovenski obliki ohranila še danes, npr. sedanja Senčna pot "Viale dei Freschi", Postajališka pot "Strada della Ferrovia". Ta tablica je še lansko leto stala na hiši št. 4 (Ivanič). Stara cesta je bila "Rato di Piaggio". Določanje imen ulic ni bilo lahko delo. Potrebno je bilo obhoditi vse poti in ugotoviti za vsako zgradbo, s katere strani ima glavni vhod. Portorož je bil tedaj zelo redko pozidan.

Spremembe terjajo nove numeracije

Z novogradnjo so nastale nove poti. Na Bernardinu bo potrebno poti na novo poimenovati in izvesti novo numeracijo (za Bernardinsko in Ladjedelniško reber). Cesta Obala se je začela na meji s Piranom in potekala do meje z Lucijo, danes pa se nadaljuje vse do stanovanjskih stolpičev na Seči, prav tako se v Lucijo nadaljuje Senčna pot.

Nekaj ulic je postalo enosmernih. Prečna pot, ki poteka od Obale do Belokriške ceste in prečka Staro cesto, je od Rivierinih parkirišč dalje zaprta za promet.

Senčna pot je tekla od Obale pri vili San Marco preko Senčne poti do magistralne ceste Koper - Pulj. Z zgraditvijo stavbe Splošne plovbe je bil del te poti pozidan. Pred nekaj leti smo krajani sklenili, naj Strma pot poteka od nekdanjih Palacovih garaž, Postajališka pot pa le od ovinka v levo nasproti hiše s št. 6. Kolikor mi je znano, je bil ta popravek sprejet tudi z odlokom. Opravljeno je bilo novo oštevilčenje, vendar narobe. Oštevilčenje se je začelo pri Poč.domu profesorjev in ne od garaž. Do Poč.doma profesorjev in Poč.doma "Koteks", je ostala stara numeracija Postajališke poti.

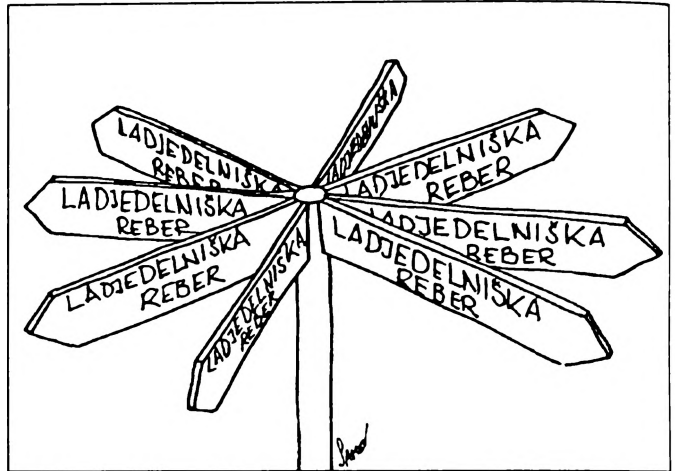
Ulica Vesna, ki poteka od Obale pri hiši št. 75 do hotela Metropol, je do tu enosmerna. Nadaljuje se po bregu mimo Casinojeve garažne hiše do Senčne poti. Z izgradnjo Metropolovega kompleksa je bila zgrajena tudi nova glavna cesta od Obale iz lucijske smeri. Ker ta cesta ni dobila svojega imena, so vsi objekti Metropol in Igralnice oštevilčeni pod cesto Obalo. Da se vprašanje ulice Vesna uredi, bi bilo potrebno določiti, da ulica poteka po tej novi cesti. Potrebno bi bilo nova numeracija. Tako bi rešili tudi vprašanje treh hiš, ki so zgubile dostop iz ulice Vesna in dveh hiš, ki so pod Obalo in imajo sedaj nov dostop z Vesne.

Še nekaj o imenih ulic, ki so nastale po uvedbi uličnega sistema.

Začeti moram z Obalo kot glavno arterijo. Dobila je ime po tem, ker poteka ob obali. Ulica Bernardin ali Bernardinska reber, več, je dobila ime po zaselku Sv. Bernardin. Ladjedelniška reber je dobila ime po nekdanji ladjedelnici, Pot pomorščakov po pomorski šoli, Sončna pot po legi izpostavljeni soncu, Solinska pot po zgradbi upravnega poslopja solin (sedaj Droga), Med vrtovi po vrtnariji in po lepih kompleksih njiv in vrtov, Prečna pot glede na lego in prečkanje Stare ceste, Stopniška pot, ker je bila stopničasta, Stara cesta po cesti, ki je bila nekdanj glavna cesta za Piran, Cvetna pot po nekdanji vrtnariji Hotela Palace, Mirni kot kot skup hiš stisnjenih za starim Palacem, Koprška cesta po cesti za Koper, Belokriška cesta po starem Belem križu. Za Senčno pot pa so bile predlagane tri variante: Senčna pot, Tunelska pot (glede na bližino tunela) in Vodovodna pot glede na prvi vodovodni rezervoar. Na zboru volilcev je bila sprejeta prva varianta tudi upošteva nekdanje ime poti - "Viale dei Freschi", Postajališka pot po sedanji avtobusni postaji in nekdanji železniški postaji, Strma pot glede na njeno strmino, Vesna je nastala po dveh zgradbah, kjer danes stojita Metropol in Igralnica. V eni od teh zgradb je hotel Palace odprl gostinski lokal z zunanjim plesiščem z imenom Vesna. In tako so ljudje, zlasti mladi, prihajali na ples na ali v Vesno. To ime se je udomačilo, čeprav ni bilo tudi ime Sv. Lovrenc

portorožan št./Nº 1

(S.Lorenzo) pozabljeno. V bližini teh zgradb je stala mala cerkvena (kapelica), ki je nosila ime po Sv. Lovrencu. Bila je zapuščena v derutnem stanju, tako, da se je sčasoma zrušila. Ob gradnji hotela Metropol so bili odstranjeni le še ostanki. Letoviška pot, Lepa cesta in Zatišje so bila izposojena imena. Pod anteno po antenskih stolpih. Imamo še krak K Stari cesti in K Sončni poti. Kraji Arze, Fijesa, Pacug, Šentjane in Fizine so obdržali svoja stara imena.

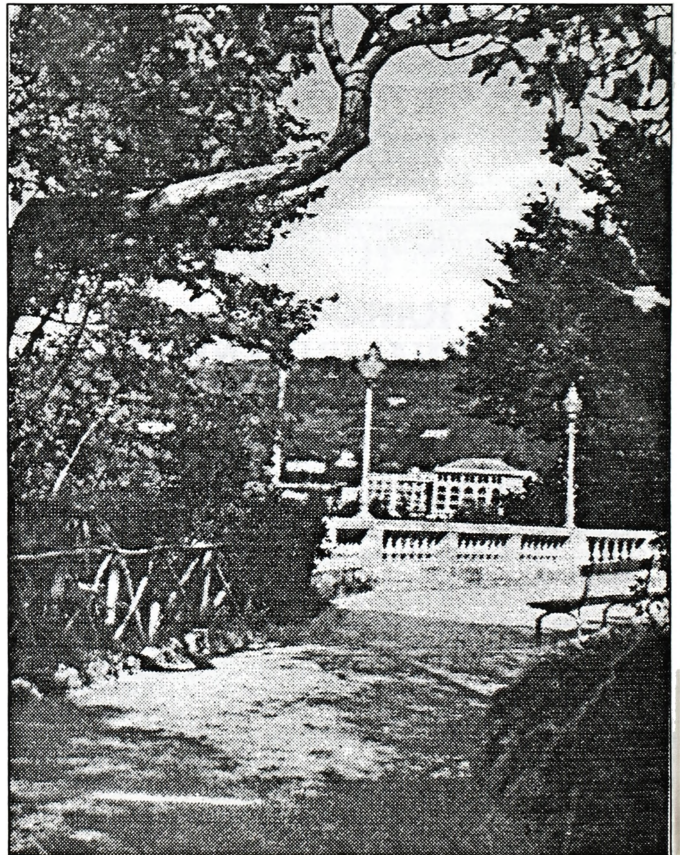

PREDLOG OZNAČEVANJA PORTOROŠKIH ULIC...

Le kaj bi bilo treba storiti?

Vse, kar sem že navedel. Pa tudi potolčene ulične table zamenjati z novimi. Kjer jih ni, jih postaviti in to na začetku in koncu ulice. Pri daljših ulicah tudi vmesne. Glede hišnih števil se dogovoriti, kakšne naj bodo. Sedanje so različne. Ene tablice imajo samo število, druge imajo še ime ulice samo v slovensčini in tretje z dvojezičnim napisom. To mora biti enotno. Če vse to uredimo, bo Portorož vsaj s te strani dobil viden urejenosti.

Albin MIKLAVEC

IZ ARHIVA M. JANČARJA

Poenostavimo naše sodelovanje

s ponudbami splošne banke koper, ki vam zagotavljajo enostavno bančno poslovanje.

BANKOMAT

BANKA NA DOMU

infotel

 splošna banka koper

VELIKO DELA - A MALO RAZUMEVANJA

V vseh naših medijih na začetku letošnjega leta smo prebirali in videli vrsto sestavkov o razglasitvi najboljših strelcev v letu 1992.

Naslov najboljša med mladinkami in članicami je v vrsti najboljših strelcev dobila Renata Oražem, članica strelske družine Portorož, ki slavi letos 40 letnico plodnega nepretrganega delovanja.

Naša krajanka si je lani pridobila kar sedem naslovov državne prvakinja, vse pa obogatila z dosežki državnih rekordov. To zbirko uspehov je popestrila z odmevnimi mednarodnimi uspehi (Plzen, v tekmovanjih za svetovni pokal - Suhl, München, Milano-Kempton). Njeni športni uspehi so ponesli v svet tudi sloves Portoroža in njegove Strelske družine. Za temi uspehi pa je nič koliko neutrudnega dela in tudi sad velike aktivnosti Strelske družine. Ta sodi v vrh slovenskega strelskega športa, saj je samo v lanskem letu 40 njenih članov nastopilo na 65 tekmovanjih v tujini, doma pa so v svoji organizaciji priredili 10 tekmovanj, ki se jih je udeležilo 211 tekmovalcev raznih disciplin, razen v tekmovanjih s pištolami.

Navzlic nemajhnim težavam s prostori portoroška Strelska družina pripravlja v okviru 40 letnice delovanja vrsto tekmovanj. Med drugim se pripravljajo na evropsko prvenstvo, z najuspešnejšo članico Renato Oražem pa bodo sodelovali tudi na olimpiadi. Tako blesteče uspehe res velja podpreti. Zato bi bilo prav, da bi družina imela več podpore kraja in širše okolice. Takšen športni uspeh je povezan tudi s promocijo turističnega kraja. In zavoljo tega bi bilo prav tudi prodor te portoroške športne dejavnosti v evropski in celo širši prostor gmotno podpreti. Vsem, ki ne vedo, še podatek: **DENARNO PODPORO NAKAŽITE NA TEKOČI RAČUN STRELSKE DRUŽINE PORTOROŽ POD ŠTEVILKO 51410 - 678 - 80 - 625.**

Gustav Guzej

Najboljši slovenski strelci leta vseh kategorij na zaključni prireditvi v Podvinu. Portorožanka Renata Oražem je četrta z leve.

agent, d.o.o.

pooblaščenca agencija
obala 107, Lucija
tel.: 76-715

Adriatic

zavarovalna družba d.d.
assicurazioni s.p.a.

SEMERTJA PO PORTOROŽU - SEMERTJA PO PORTOROŽU - SEMERTJA PO PORTOR

Bodo v Portorožu kmalu zvonili zvonovi...

Deseto obletnico začetka gradnje nove portoroške cerkve (25. marca 1983) želi župnišče počastiti s postavitvijo štirih 1650 kilogramov težkih zvonov. Razen klasičnim namenom: od vabljenja k verskim slovesnostim, napovedi ur, slovesu pokojnim, opozarjanju na težje nesreče... bi cerkveni zvonovi služili tudi pritrkavanju kot slovenski posebnosti v svetovnem merilu. Zvonovi bi bili nameščeni na jadrnu cerkve.

Portorož ima pestro zgodovino, ki se je med drugim odvijala tudi okrog štirih velikih svetnikov. Rožnovenski Materi božji je bila v začetku tega tisočletja posvečena cerkev med centrom in Bernardinom, posvečena pa ji je tudi nova cerkev, zato bi največji zvon nosil njeno ime z napisom: "Kraljica venca rožnega, naj celi svet ti hvalo da." Drugi zvon bi bil poimenovan po Sv. Janezu, kateremu je bila posvečena cerkva na Šentjanah, za katero so ostali le še temelji. Po tem svetniku pa je hrib dobil ime. Bernardin nosi ime po Sv. Bernardinu Sienskem - s cerkvijo njemu v čast iz leta 1452, ki je prešla letos v "uporabo in posest" portoroške župnije, zato bi imel tretji zvon njegovo ime. Na Vesni se je dvigal samostan s kapelo Sv. Lovrenca, ki so jo podrl pred dvema desetletjema. Po tem svetniku je Portorož dolgo tudi nosil ime - LOVREC, po njem pa naj bi dobil ime četrti zvon nove portoroške cerkve.

Svet krajevne skupnosti je sicer imel tudi pomislek k postavitvi zvonov. Po mnenju nekaterih njegovih članov se je bati, da bo - glede na lokacijo cerkvice v dolini - zvok zvonjenja ostajal "zaprt" v dolinici in, ojačan, motil predvsem najbližje sosede. Zaradi tega je Svet župniškemu uradu predlagal, naj predhodno izvede simulacijo širjenja zvoka zvonov v portoroškem prostoru in izračuna njegovo največjo možno jakost. Po pogovoru z gospodom župnikom Francem Prelcem, ki je zbral soglasja k namestitvi zvonov tako rekoč od vseh sosedov cerkve, je Svet izdal tudi soglasje. Tudi bojazen, da bo (pre)zgodnje jutranje zvonjenje motilo goste in krajane, je neutemeljena, saj se zvonovi ne bodo oglasili pred 7. uro.

***

Nov odbor portoroškega Rdečega križa

Staremu krajevnemu odboru Rdečega križa so že nekaj let poje-male moči; materialne in druge pomoči potrebnih ljudi pa je tudi v Portorožu iz leta v leto več. Zato je bilo pravzaprav potrebno Rdeči križ na novo oživiti. Sejna dvorana v stavbi Splošne plovbe je bila 22. decembra lani sicer preprostonna za peščico krajank, ki so pripravljene prostovoljno delati pri tej dobrodelni organizaciji. Toda krajevni odbor se je, po večletnem mrtvilu, ponovno uspel konstituirati. S tem pa je postavljen temelj za nadaljnje širjenje dejavnosti Rdečega križa v Portorožu. Sedanje aktivistke seveda menijo, da se jim bo kmalu pridružilo vse več krajank in krajanov, ki bodo pripravljene svoj prosti čas posvetiti dobrodelnemu delu. Biti aktivist(ka) Rdečega križa je namreč tudi čast in poslanstvo.

Predsednica novoustanovljenega portoroškega odbora RK je dr. Milojka Pavletič-Kopilovič, članice pa so še Nada Pukšič, Ljubica Močnik, Zmaga Mišon, Majda Braghieri, Višnja Potokar in Etuška Puh.

***

Dialektika tudi v portoroških hotelih: od kvantitete na kvaliteto

V Metropol Hotelih so se odločili obnoviti hotel "Vesna" in

kompleks bungalovov "Lucija". Investitor želi svoje sedanje kapacitete posodobiti, jih narediti udobnejše in boljše. Zaradi tega namerava zmanjševati svoje kapacitete in gostom raje ponuditi bivanje v prostornejših apartmajih. Namesto štirinajstih sob bodo v lucijskih bungalovih pridobili sedem od 48 do 84 m² velikih apartmajev, v katere bodo napeljali tudi ogrevanje. Do preurejenih apartmajev v bungalovih nameravajo speljati še neposreden enosmeren dovoz, pri čemer se bodo trudili ohraniti čimveč zelenih površin.

Tudi v hotelu "Vesna" želijo predvsem izboljšati kvaliteto - iz triinpetdesetih sedanjih sob bodo uredili petindvajset turističnih apartmajev. Gostom bodo omogočili parkiranje poleg hotela, kjer nameravajo urediti osemnajst parkirnih mest. Hotel in sanitarno vodo bodo ogrevali z utekočinjenim naftnim plinom skladiščenim v prenosnem zabojniku.

***

Da ne bo Portobetona

Hoteli Riviera bodo uredili nov uvoz z magistralne ceste Obala k hoteloma "Slovenija" in "Riviera". Sedanji namreč v poletni gneči pogosto povzročata prometne zastoje in slabo voljo pri voznikih. Načrt za nov uvoz je najprej predvidel žrtvovanje bohotne pinije na pločniku (pri trgovini usnja). Ob prigovarjanju Sveta KS Portorož pa so projektantje in investitor našli novo rešitev (oženje pločnika pri slaščičarni "Mignon") in - rešili drevo!

Da ne pozabimo - Hoteli Riviera so medtem posadili še novih pet borovcev!

***

Bori, bori... portoroški bori...

Mogočnega, diagonalno rastočega alepskega bora pred stavbo Splošne plovbe, ki se je vse bolj nevarno nagibal nad pločnikom in cestiščem, ni več. Moral je pasti, ker pač ni bil "la torre di Pisa", ampak čisto navadno drevo. Vas je zagrabila tuča za padlim osemdesetletnim očakom? Nikar. Na njegovem mestu že raste novo, mlado in še neobjljeno drevesce. Le kakšno bo čez 80 let? Mogoče se boste nekateri, ki zdaj to berete, takrat spomnili starega borovca, ki se je lani poslovil od našega kraja...

***

Odlagališča avtomobilov na Fizinah ne bo

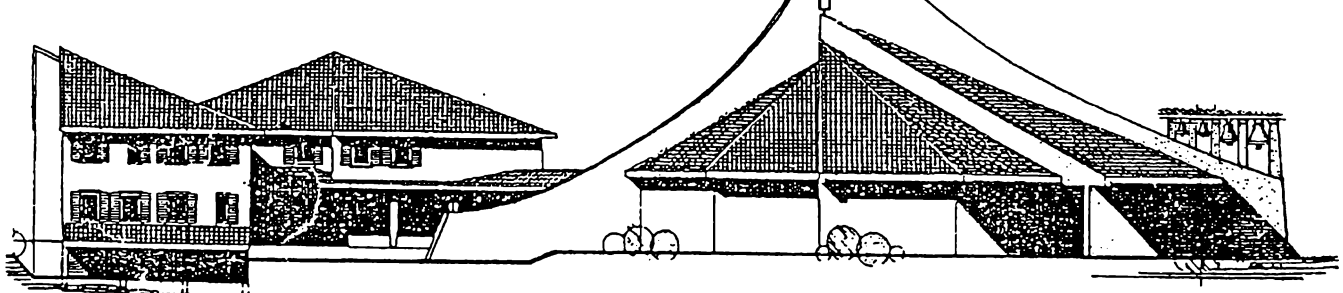
Kot smo pisali v eni prejšnjih števil, so v občinski upravi predlagali, naj bi v Fizinah uredili odlagališče s "pajkom" odpeljanih avtomobilov.

Prebivalci Fizin se lahko oddahnejo. Takega odlagališča pri njih ne bo.

Piranski izvršni svet je o tem govoril kar na dveh sejah. Tudi v drugo ta predlog ni "šel skozi". Pobudo so zavrnil prav z argumenti, navedenimi v našem članku.

Glavni argument upravnih delavcev, ki so vztrajali s svojim predlogom, je bil ta, da bodo čim hitreje odvažali take avtomobile. Poleti je v mestu Piran, da ne omenjamo Portoroža, 20-30 in še več narobe parkiranih vozil. Če bi vsaj navedli, da bi ljudje hitreje prevzemali vozila. Ali pa, da bo odvoz narobe parkiranega vozila zaradi krajše vožnje cenejši. Ne, do takega argumenta se birokratska pamet ni mogla ne znala dokopati.

SKICA PORTOROŠKE CERKVE
S PREDVIDENIMI NOVIMI ZVONVI

POTROŠNIŠKA TRIBUNA: TUDI MOŠKI SO RADI PO MODI...

Novo leto smo v Potrošniški tribuni začeli z obiskom dveh uspešnih, čeprav šele na novo odprtih trgovin, ki ponujata modo konfekcijo.

Trgovina **FUTUR v Bernardinu** se nahaja v prostorih bivšega JUGOEXPORT-a. Njihovi dobavitelji so veliki slovenski modni grossisti: MURA, EL KROJ, KORS, ALMIRA, LABOD.

Uvoženih artiklov, razen nekaterih galanterijskih dodatkov nimajo. S ponosom pa hvalijo kakovost domačih modernih izdelkov, ki - po njihovem - po obliki, kakovosti, blagu in dostopnih cenah prav nič ne zaostajajo za tujimi oblačili.

Poglejmo, kako in po kakšnih cenah se moški lahko oblečemo pri njih.

Zimska moška obleka stane od 20.000 do 22.000 SIT, za višji razred volnenega kompleta pa je potrebno odšteti od 25.000 do 30.000 SIT. Volnena jakna stane od 11.500 do 15.000 SIT. Zanimivo je, da se cene jaken pogosto ne ujemajo s kvaliteto blaga. Na primer: cena "Murine" jakne iz mešanice volne in poliestra znaša 13.250 SIT, jakna iz čiste volne pa je 11.550 SIT. Cene zimskih volnenih hlač se gibljejo med 6000 in 8000 SIT. Lahko torej vidimo, da plačamo za komplet približno toliko, kot če bi kupili jakno in hlače posebej. Znamki, ki prevladujeta pri ponudbi srjac sta "Labod" in "Mura". Cene se gibljejo med 3800 - 4000 SIT. Izstopa le posebna "Labodova" modna kolekcija z blagovnim znakom "Walter Wolf". Cena srjace iz čiste viskoze je 6.000 SIT. Pa ponudba in cene raznih modnih dodatkov? Svilene kravate ("Gallus", "Svilanit") so od 2.200 do 3.000 SIT. (gle za kravato (uvožene) kupimo za 860 SIT, naravnice za 1.330 SIT, usnjene podložene rokavice za 5.800 SIT. Bombažne nogavice stanejo 300 SIT, športne 198 SIT, nogavice Polzela (mešanica) pa 400-600 SIT. "Murina" pižama iz bombaža stane 6.000 SIT. Volnene puloverje dobimo za 5.000 SIT. Jope iz čiste volne prodajajo po 6000-7000 SIT, medtem ko stanejo jope iz mešanice volne in poliakrila 5.000 SIT.

Oglejmo si cene spodnjega perila. Spodnje hlače so od 440 do 550 SIT. Majice brez rokavov ("kanotjere") stanejo 750 SIT, majice z rokavi pa 900 SIT. Moške pulije (30% volna, 70% poliakril) lahko kupimo za 3000 SIT. Jutranje halje stanejo od 1000 do 6000 SIT. Zimski plašči so že razprodani. Trgovina je dobro založena tudi z usnjeno galanterijo: pasovi stanejo od 500 do 2000 SIT, moške torbe "TOKO" pa od 10.000 naprej.

V Luciji nasproti diskonta pa smo obiskali trgovino z moškimi oblačili **ACCORD**.

"Murine" frotiraste pižame stanejo tu 3900 SIT, bombažne 6000 SIT (poletne 5990 SIT), pižame iz mešanice bombaža in satena pa 7600 SIT.

Zložljive dežnike lahko kupimo po 1300 SIT, medtem ko cena avnihih dežnikov niha med 1500 - 1700 tolarjev.

Podložene rokavice "Gallus" stanejo 5964, nepodložene pa 376 SIT. Svileni metuljček lahko dobimo za 667 SIT, svileni šal a 1669 SIT, cene volnenih pa so zelo različne od 667 do 1635 SIT.

Pasovi "Gallus" stanejo od 1300 do 3300 SIT, nekoliko poseben "Martinčkov" pas stane kar 6248 SIT.

Usnjene torbe znamke "Pierre Carden" stanejo 16.000 SIT, orbe iz sintetiike pa dobimo že za 8.900 SIT. V trgovini ponujajo tudi kovček in mapo iz kolekcije "Walter Wolf".

*Za vas oblačila primerjal, prebiral in celo nakupoval:
David Božič*

portorožan št./N° 1

PRI SOSEDIH V LUCIJI - PRI SOSEDIH V L

Prijetna in koristna družabnost

Kakor že nekaj let je tudi letos Italijanska skupnost iz Pirana organizirala v Luciji svojevrstno in koristno družabno dejavnost: tečaj šivanja in pletenja. Letos ga z Loredano Ruzzier vodi Ivanka Jovanovič.

V prostorih lucijske krajevne skupnosti se vsak torek in petek srečujejo na tečaju občanke različnih slojev in poklicev. Ob spoznavanju veččin krojenja in pletenja se razvijajo tudi prijetna znanstva in nič čudnega, da je za mnoge udeleženke to tudi prijeten družabni dogodek. Kakor je že v navadi, bodo ob koncu tečaja priredili tudi razstavo del. Na prijetnem srečanju pa bodo pogostile tudi svoje znance in prijatelje.

M.J.

***

Forma viva - odvratno sprehajališče

Galerija na prostem "Forma viva" na Seči je v svoji poltretje desetletni zgodovini postala privlačna izletniška točka. Turisti iz Portoroža, Pirana pa tudi iz širše okolice radi povezujejo prijeten sprehod z ogledom nekaj stotin kiparskih storitev, ki so jih izdelali umetniki iz skoraj vsega sveta.

V poslednjem času pa je "Forma viva" privlačna točka tudi za štirinožne sprehajalce. Obiskovalci te vzpetine iz bližnje okolice prihajajo sem s svojimi psi, ker mislijo, da je tu dovolj prostora, da se psi po mili volji "zdivjajo" med kipi in po travnatih površinah. Že pasji odpadki so vse prej kot privlačni. Še huje pa je, da se včasih psi divje preganjajo. Med njimi so tudi popadljivi štirinožci kar "spoštljive" velikosti (doberman, doge, ovčjaki, buldogi). Posebno otroci se jih bojijo, ne brez vzroka, saj so ogrizli že nekaj sprehajalcev.

Psi na "Formo vivo" vsekakor ne spadajo. Če pa ima kak obiskovalec psa s seboj, ga mora imeti na vrvcu. Za ta red je "nekdo" dolžan poskrbeti.

M.J.

FOTO: M. JOVANOVIČ

***

Uganke in zanke

Na nekdanjih, sedaj zasutih solinskih poljih za Zdravstvenim domom v Luciji nastaja novo središče. Ko bo tam mimo gotova štiripasovnica, bo lepo izpolnjena bela lisa tega dela kraja.

Okoli graditve novih poslopij pa je med Lucijčani veliko šušljanja. Posredi je najbrže kar precej podtikanj, čeprav nekateri namigujejo, da bo najbrže tudi občinska skupščina morala o tem kaj reči. Javna skrivnost je, da je to šušljanje precej neprikrito nastavljena past, s katero kani znani koprski pravni orator ujeti svojega piranskega kolego. S tem bi mu rad dokazal, da se je nabralo kar precej spotakljivosti, ki so s poklicno etiko hudo skregane.

V.J.

V turistični poslovalnici "SLOVENIJATURIST",
Obala 18A v Portorožu,
ponovno prodajajo železniške in letalske vozovnice.
Vse informacije lahko dobite po telefonu/telexu:
75-670 in 73-940.

SLOVENSKO RIBIŠTVO V ZAGATI?

Pred priznanjem suverenosti naši deželi in sosednji Hrvaški ni bilo medsebojnih ribolovnih omejitev. Z nastajajočo mejo, čeprav še nedoločeno, nastajajo seveda problemi tako v plovlbi kot pri izkoriščanju živih morskih resursov (rib, školjk). Na ta način postaja naše morsko ribarstvo vprašljivo. V čem?

Hrvaško in slovensko ribištvo se je razvijalo v tri osnovne smeri: lov drobnih pelaških rib (hrv. "plava riba") to so sardele, inčuni in papaline; lov pridnenih ali globinskih rib (hrv. predvsem "bela riba" ali "riba od kože"); obalni artizanalni lov (hrv. priobalni mali ribolov) z najrazličnejšimi sredstvi. Prva dva načina gresta v industrijsko, tretji v maloobrtniško skupino.

Lov drobnih pelaških rib s "krožnimi mrežami" (hrv. plivaricami) in sodobnimi pelaškimi vlačnicami s po dvema ribolovkoma je dosegel 30 do 40 tisoč ton letno, od tega je doseglo izolsko ribolovno podjetje (nekoč v sklopu z Drogo) do 8 tisoč ton in bilo jadranski pionir v uvajanju radiotelefonije in ultrazvočnega detektorja na ribolovke ter v uvajanju sodobnega lova s pelaškimi vlačnicami. To je bil naš veliki industrijski ribolov, ki smo ga uspešno izvajali v istrskih in severno-srednje dalmatinskih vodah. V našem, recimo tržaškem delu Jadrana, je bil ta lov zanemarljiv.

Tri realne možnosti našega ribolova

Kaj lahko torej ta ribolov pričakuje z novo nastajajočo mejo in ustreznim "Zakonom o morju" Združenih Narodov, katerega podpisnica sta tudi bivša Jugoslavija in Italija? Po tisti stari šali, da vedno obstajata dve možnosti (razen na koncu), lahko prenehamo in se preusmerimo ali pa poskušamo najti izhod za nadaljevanje te aktivnosti. V slednjem primeru je več možnosti, vsaj tri so pomembne in realne:

- da s posebno medsebojno pogodbo na osnovi dogovora DAJ - DAM dobimo koncesijo za lov določene količine (vsaj več tisoč ton) pelaških rib in sicer s Hrvaško ali z Italijo;
- lahko se naše ribolovno podjetje združi s tujim in pod njegovim imenom lovi na osnovi že dobro vpeljanih pogodb ("joint venture");
- samostojen lov v mednarodnih vodah Jadrana, Mediterana, Atlantika (kar ni prvi poskus našega ribolova).

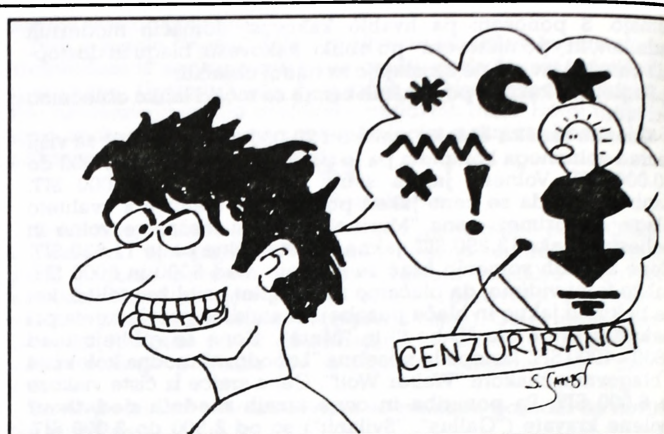
Ribičev - več kot rib...

Druga kategorija industrijskega ribolova predstavlja lov globinskih rib s pridneno mrežo na vlek (hrv. "koča"), ki daje dobre večinoma tzv. bele ribe, čeprav je med njimi dosti m.psov, mačk, rač. Tovrsten naš lov je bil zanemarljiv a hrvaški je dosegal največ 5000 ton, kar je v primerjavi z italijanskim v Jadranu (50 tisoč ton) razmeroma majhen. Ker je ta lov vezan na omejeno bioproduktivnost morskega dna (ne morja nad njim z veliko bioprodukcijo planktona in s tem drobnih množičnih sardel in inčunov), ki ni bogata in je ribji stok na dnu količinsko omejen, je iluzorno pomisliti, da nam Hrvaška dovolji "pobiranje plodov z njihove njive". To velja seveda tudi za ves ostali artizanalni ribolov, ki pa je k temu še izrazito individualnega značaja in pomena. Ta lov prinaša večinoma dobre ribe, ki so tako lukrativno kot kulinarično privlačne. Zato tolikšen pritisk poklicnih in za mnogokrat številnejših nepoklicnih ribolovcev v samo dopolnilni aktivnosti. Ti so se v zadnjih letih "namnožili" kot gobe po dežju. Statistika lova tega sektorja je skrajno pomanjkljiva, saj ribe večinoma ne najdejo poti preko ribarnice (kjer se lov registrira). Ta ribolov bo potrebno strogo nadzorovati, da ne bo naš obalni ribji fond nazadoval in da bomo lahko določali ustrezne regulativne ukrepe za njegovo izboljšanje. Z novo nastajajočo mejo na morju pa je prav temu sektorju toplo priporočati, da ne gredo po solato v sosedov vrt.

Našemu ribarstvu se odpira nova perspektivna dejavnost in sicer marikultura, umetna gojitev rib in školj. Slednja si je že dobro utrla svojo pozitivno pot, ribogojstvo pa se šele poraja. Uspešne in že lukrativne korake je naredilo podjetje MARIKULTURA v Seči, ki postavlja osnovo svojega razvoja na zdravo uporabno biološko eksperimentiranje in znanje. Skoro bi si upali trditi, da velja za ing. Zidarčiča z njegovimi biologi tista stara Cezarjeva "veni, vidi, vici".

dr. Miroslav ZEJ

"KRŠČEN KRVAV GAJŽLAN DUŠ"

Na TV Slovenije je bil objavljen natečaj za slovensko kletvico. Zakaj neki? Ali res Slovenci nimamo svojih kletvic?

V mojih mladih letih so starejši ljudje še prekinjali po slovensko: gromska strela, krščen duš, tisti z malo bolj razgibano domišljijo so drugo kletvico še razširili: krščen krvav gajžlan duš. Nekateri so tudi omenjali žensko ali možko spolovilo in so pri tem dodajali pridevnik "prekleta", pri drugem pa: ... te gleda!

Pozneje so začeli fantje, ki so služili vojaški rok v bivši jugoslovanski vojski, prinašati domov kletvice, ki so značilne za južno folkloro in so počasi izpodrinile naše domače kletvice. Za južnjaške kletvice je značilno, da se vse začne s črko j... temu pa potem dodajajo razne samostalnice, ki označujejo sorodstveno razmerje, kot n.pr.: majka, sestra, svastika, strina itd. Nekateri dodajajo glagolu tudi imena raznih svetnikov, celo rimskega papeža, zelo pogosto pa tudi boga. Nek specialist za te vrste kletvic si je izmislil takole tirado: j... ti vagon pšenice, na svako zrno po tri boga. Ni kaj, take domišljije. Slovenci nimamo!

Glede na to, da si danes izposojamo vse mogoče besede iz jezikovnih zakladnic zahodnjaških narodov - od marketa, bara, bifeja do airwais-a, ne bi bil greh, če bi si izposodili kakšno kletvico od naših najbližjih sosedov, n.pr. od Avstrijcev. Ti imajo kar lepe kletvice, ki niso preveč grde: npr. Donner Wetter, ali Himmel Herr Gott Sakrament bi bile za naša ušesa kar sprejemljive.

Menim, da naši kulturi nič ne škoduje dejstvo, da nimamo prevelikega zaklada kletvic!

Boris BEKEŠ

Trkamo na srce človeškega razumevanja

Naša zvesta bralka Pavla Mihalič, z Belokriške 39 nam je pisala:

"Prav lepo in nujno bi bilo organizirati servis za pomoč in nego ostarelim in bolnim občanom. Pred leti so to že uvedli v Ljubljani, nekaj so tudi organizirali v Kopru. Tak servis bi bil nujno potreben v Portorožu, gotovo pa tudi v Piranu in Luciji."

Tako kot naša krajanka misli še vrsta drugih, saj je med nami kar precej ostarelih in prepuščenih samim sebi. Zaradi vseh teh krajanov klic za pomoč ne bi smel ostati brez odmeva. Morda bi "stopili" skupaj socialna služba, krajevna skupnost, Rdeči križ in še kdo in bi po zgledu drugih krajev brez velikih procedur organizirali učinkovito sosedsko pomoč. Seveda brez birokratiziranja in dolgovetnih priprav. Imate ideje? Sporočite nam jih brez odlašanja. Bolje danes kot jutri!

KAKO SE PRIVATIZIRA PORTOROŽ - 2. del

ALI GRE RES LE ZA "GLODANJE KOSTI"?

V prejšnjem "Portorožanu" smo pisali, kako se privatizira hotelski kompleks "Metropol". Takrat smo opozorili na pomanjkljiv javni razpis prodaje družbenega kapitala. Kmalu smo iz "Dela", "Primorskih novic" in TV Slovenije zvedeli, kako odlično potezo da so Metropol Hoteli naredili z javno prodajo svojih delnic. Ne bomo se spuščali v podrobnosti, ker jih dejansko ne poznamo, vendar pa iz zgoraj navedenih časopisnih člankov izvemo zanimive podatke, ki si jih dovolimo dobronamerno komentirati. Ker pač mislimo, da le ne gre zgolj za "glodanje kosti", kot je pisalo v nacionalnem časopisu.

Prvo, kar je bilo v vseh novinarskih prispevkih poudarjeno je, da bodo v "Metropolu" denar od prodaje delnic namenili obnovi hotelskih objektov. Človek skoraj ne more verjeti, da so navedene informacije točne, vendar jih nihče ni demantiral.

V katerem grmu tiči zajec/ali kako iz enega tolarja narediti enega in pol?

Na prvi pogled nič nenavadnega - nasprotno - gre celo za hvalevredno potezo. Hotel bo s prodajo delnic dobljeni denar vložil v obnovo hotelov, kar je gospodarno in racionalno ravnanje, ki mu lahko samo pritrujemo, saj vsi vemo, kako težko je danes priti do cenenege denarja. Toda, pravno gledano postaja zadeva hudo sporna. Pri kupoprodajnih pogodbah je namreč običajno kupnina od prodaje last prodajalca in ne obratno - kupca. Če pa ni tako, gre za darilno pogodbo oz. za neodplačan prenos premoženja.

Zamislite si, da prodajate svojo hišo, prejeto kupnino pa vložite v to isto hišo, ki ste jo pravkar prodali, ki pa seveda ni več vaša, ampak last tistega, ki ste mu jo pravkar prodali. Natanko to bodo/so naredili Hoteli Metropol.

Kaj to finančno pomeni?

PRIMER:

V "Metropolove hotele" (navajamo po B.Š. v Delu) bodo vložili:

- Casino... 6 milijonov mark oz. 32,5% celotnega kapitala,
- Nino Franchi... 3 milijone mark oz. 16% celotnega kapitala.

Če teh 48,5% sredstev oz. 9 milijonov mark Hoteli Metropol d.d. vložijo v obnovo, se vrednost njihovega hotelskega kompleksa, vsaj formalno, za ta znesek poveča.

Če je bila prvotna vrednost Metropolovih Hotelov cca 18,5 milijonov DEM, je sedaj zrasla na skoraj 27,5 milijonov mark. Ker je število delnic, glede na razpis, očitno ostalo nespremenjeno, je razvidno, da se s tem avtomatično poveča vrednost vsake delnice za 48,5%.

Ali z drugimi besedami: kupci Metropolovih delnic so sklenili odličen posel, saj so delnice kupili z 32,8% popustom. Dejanska vrednost Metropolovih hotelov namreč ni več le 18,5 milijonov mark ampak se je povečala na 27,5 milijonov DEM, ker se pač vsa kupnina ponovno vložijo v ta isti hotelski kompleks. Ker so si s tem nakupom pridobili odločilno besedo pri upravljanju delniške družbe (ostalih 50% delnic je namreč rezerviranih za bivše samoupravljalce, njihovi razpršeni deleži pa nikakor ne morejo resno ogroziti delničarjev z relativno večino), je dejanska vrednost "Metropolovih" delnic še večja.

Ker je 50% delnic po planu "Metropol Hotelov" rezerviranih za zaposlene, se sprašujemo, kaj bo ostalo državnim skladom (pokojninskemu, odškodninskemu, skladu za razvoj), ki po zakonu o lastninjenju tudi dobijo svoj del. Verjetno nič, ker je bil razpis objavljen pred objavo tega zakona v UR. Listu.

Zaposleni pa tudi ne bodo imeli nobene koristi, saj so njihovi potencialni, mikroskopsko majhni deleži, dejansko mnogo manj vredni od uradno-knjigovodske. Vendar o tem kdaj drugič.

Zanimivo pa bo počakati ali bodo državne agencije oz. skladi dali soglasje k takim pogodbam.

Marko Zorman

BILINGUISMO E GENTILEZZA A PORTOROSE

In base allo Statuto del Comune di Pirano, la localita' turistica di Portorose e' territorio bilingue, quindi ogni insegna, avviso, manifesto, reclame pubblicitaria ecc... dovrebbero riportare la dicitura slovena e italiana della stessa grandezza di lettere, quindi nelle altre lingue tedesca, inglese, francese... e via dicendo.

Attraversando Portorose si possono osservare delle inadempienze al bilinguismo: vedi ad.es. insegne in sloveno ed in lettere piu' piccole in italiano oppure prima nella lingua slovena e poi nelle altre lingue prima dell'italiano (in certi cambiavalute), vi sono esempi del tralasciato uso dell'italiano come una recente e nuova tabella in centro Portorose (PLAZA, ristorante, zaitrkovalnica...), diversi casi di pubblicita' nei negozi per la vendita di prodotti dalla Slovenia o dall'estero soltanto in lingua slovena, come anche dei casi in cui nemmeno si usa la stessa lingua slovena (tabella dinanzi all'albergo Riviera). Per non parlare poi degli avvisi ed istruzioni per gli ammalati nelle Case della salute di S. Lucia e Pirano, dove si recano gli stessi cittadini di Portorose. Un altro problema e' rappresentato dal corretto uso della lingua slovena e di quella italiana, mentre di certo vi saranno degli errori per le altre lingue straniere.

Queste osservazioni influiscono pure sull'immagine turistica della nostra localita' sul grado di cultura e gentilezza nei confronti degli ospiti ed in primo luogo dei vicini dell'Italia sempre in maggioranza negli alberghi e al Casino' di Portorose. Oltre alla lingua scritta un'altra osservazione da farsi sull'uso corretto dello sloveno, dell'italiano nei confronti degli ospiti, oppure l'uso corretto di altre lingue. Un esempio eclattante e recente lo si e' potuto recepire durante le ultime festività di Natale e Capodanno, sia nei negozi che negli alberghi di Portorose, quando si aggiravano o vi soggiornavano centinaia e centinaia di turisti, specialmente dall'Italia. Sono stati all'altezza per quanto concerne i commessi o commesse, i camerieri ed altri addetti a vari servizi, per comunicare con gli ospiti in sloveno in italiano ed in altre lingue? Specialmente con gli abituali ospiti (ed i piu' numerosi certo gli Italiani) negli alberghi Nuovo Palace, GH Metropol, al Casino'... come stiamo con l'uso dell'italiano e con i vari aspetti della comunicazione, colloqui, informazioni... nei confronti del turista che paga delle somme non indifferenti per trascorrere le festività in un ambiente di lodevole accoglienza e gentilezza.

Anche questo aspetto dell'offerta turistica e' di notevole importanza per la nostra mecca dell'ospitalita' in Slovenia. Quindi cerchiamo di curare ogni aspetto della cultura dell'ospitalita', se vogliamo essere concorrenti e credibili per il bene della nostra economia ed il benessere dei nostri concittadini.

Elio MUSIZZA

AVTOMOTO DRUŠTVO "PINKO TOMAŽIČ" PIRAN

Autocamp Strunjan

- Zagotavlja v svojih storitvenih dejavnostih:
- kvaliteto poučevanja kandidatov za voznike motornih vozil B-kategorije,
  - servisne usluge na vozilih "Zastava" in "Volkswagen",
  - članstvo AMZ Slovenije,
  - kolesarske tečaje za učence osnovnih šol,
  - počitnikovanje v Avtocampu v Strunjanu s turističnimi uslugami.

VSE TO PO ZMERNIH IN UGODNIH CENAH

Za vse podrobnejše informacije kličite na telefon:
78-638 - recepcija.

PO RAZSTAVI O DROGI

Klub študentov občine Piran oz. Club degli Studenti del Comune di Pirano je od 11. do 21. decembra lani v sodelovanju s Skupnostjo Italijanov iz Pirana pripravil teden boja proti drogi pod imenom "RAZSTAVA O DROGI IN NE SAMO TO" oz. "MOSTRE SULLE DROGHE E NON SOLO SU QUESTE". V tem času so bile v Tartinijevi hiši v Piranu različne aktivnosti z istim ciljem - informirati o resnosti problema in hkrati zdramiti lokalne politike, da problemu "DROGA" posvetijo večjo pozornost.

V tednu boja proti mamilom so bile tri okrogle muze: najprej "Ustvarjamo mladim pogoje za zdravo življenje brez mamil", "Pogovor s starši" pod vodstvom društva SVIT in nazadnje, 19. decembra - "Tudi odvisniku je potrebna pomoč". Bila sta še dva literarna večera, hkrati pa je vsak dan tekla multimedialna predstava na to temo.

Z obiskom smo bili organizatorji zadovoljni, saj so si predstavo ogledali skoraj vsi učenci srednjih šol piranske občine. Okrogle muze so bile prav tako dobro obiskane. Pri ljudeh pa smo naleteli na odličen odziv.

Povsem druga "zgodba" je odziv in udeležba občinskih politikov in funkcionarjev... Pokazali so se le na prvem večeru, pa še takrat so zgolj dokazali, da o problemu nimajo čistih predstav. Izjave strokovnjakov, kot so: prof. dr. Martina Tomori, dr. Milan Krek, Tone Kladnik, mag. Dušan Nolimani, oče Franc Prelic ter razmišljanja ostalih prisotnih tako niso prišla neposredno do tistih, ki so jim bila morda najbolj namenjena.

Slišali smo, da je Slovenija glede preventivne in kurativne zasvojenosti z drogami ostala tam, kjer je bila pred leti in da v Sloveniji globalne strategije na tem področju ni. Zakonsko ni nič definirane in v tem kaotičnem vzdušju mladina propada, odvisnike pošiljajo v "Idrijo" in podobne zavode, kjer se z njimi postopa kot z norci, saj le redkim uspejo zagotoviti mesto v komunah po tujini (najpogosteje v Italiji, eden od Pirančanov pa je celo na Tajskem). Poskusi, da bi pri nas ustanovili komune, so pri ljudeh na žalost naleteli na velik odpor (upamo lahko le, da iz nevednosti), medtem ko na Poljskem obstaja že preko 30 komun in z nasprotovanjem krajanov niso imeli nobenih problemov.

Najpomembnejše je spoznanje, da se brez razumevanja pa tudi odkritosti glede zasvojenosti z mamili; se rešitve problema ne bo ponudila sama od sebe. VSE JE ODVISNO OD NAS SAMIH!

Marco KLAŠEK

Anketa

Klub študentov občine Piran - Club degli Studenti del Comune di Pirano je v začetku meseca decembra med dijaki prvih in četrtih letnikov srednjih šol naše občine naredil anketo o razširjenosti različnih drog. Spraševali smo o kajenju cigaret, pitju alkohola, kajenju trave ter uživanju trdih drog, hkrati pa tudi preverjali poznavanje lahkih in trdih drog.

Vseh anketirancev je bilo 342; 213 jih je bilo iz prvih, 129 pa iz četrtih letnikov. 95 dijakov je bilo iz piranske občine - od teh 36 prav iz Portoroža. Če se omejimo le na dijake iz naše občine, ugotavljamo naslednje:

1. kajenje cigaret	25 srednješolcev od 95 anketiranih (25/95) redno ali občasno kadi;
2. pitje alkohola	44/95 redno ali občasno pije;
3. kajenje "trave"	11/95 redno ali občasno kadi "travo";
4. težke droge	02/95 redno ali občasno uživa težke droge.

Za dijake - Portorožane pa so številke naslednje:

1. kajenje cigaret	11/36 redno ali občasno kadi;
2. pitje alkohola	21/36 redno ali občasno pije;
3. kajenje "trave"	07/36 redno ali občasno kadi "travo";
4. težke droge	02/36 redno ali občasno uživa težke droge.

Glede na odgovore na zadnje vprašanje smo lahko skleпали, kolikšno je poznavanje drog med dijaki. Od 342 učencev jih je 162 zadovoljivo loči med mehkiimi in trdimi drogami. V piranski občini je ta številka 49/95, če pa podrobneje pogledamo odgovore anketiranih portoroških dijakov, je ta številka 23/36.

Za konec pa še svojevrsten statistični podatek. V četrtem letniku srednje pomorske šole je na vprašanje o pitju alkohola od 70 dijakov, 63 odgovorilo pritrdilno!

Vsakršen nadaljnji komentar najbrž ni potreben.

Marco KLAŠEK

IMENA KOT OZNAČEVALCI, GRBI KOT SIMBOLI...

KAJ PVEDO O LJUDEH, KI SO JIH IZBRALI?

"Jurijev križ", "kurji krempelj" ali nekaj tretjega?

Na javni razpravi, ki je bila 19. januarja letos v krajevni skupnosti Portorož, so se prisotni opredeljevali tudi o predlogih za nov grb občine Piran in o datumu občinskega praznika. Nekaterim izmed maloštevilnih prisotnih krajanov se ni zdelo potrebno spreminjati ne enega ne drugega. Star grb občine Piran je bil tako imenovan "Jurijev križ" po farnem zaščitniku Sv. Juriju (rdeč raven križ na belem polju). Iz ideoloških razlogov (križi!) so po letu '48 prvotni grb zamenjali z grbom, ki je bil sicer simbol beneške plemiške rodbine Malipiero ("kurji krempelj"), ki po mnenju strokovnjaka, dr. Boža Otorepca, sploh ni grb, ker ne ustreza pravilom heraldike. Eden izmed razpravljalcev je predlagal kompromisno rešitev: izdelala naj se povsem nov, sodoben grb.

Je bilo solinarstvo glavna ali dopolnilna panoga?

Tudi za občinski praznik so se najbolj glasni zavzemali, naj ostane današnji datum - 15. oktober, ki je posvečen ustanovitvi pomorske čete v sestavi IX. korpusa NOV. Še posebej so nasprotovali razglasitvi 24. aprila, praznika Sv. Jurija, za občinski praznik, češ da je to le zamenjava prejšnje z drugo ideologijo. Mitja Jančar je menil, da praznovanje Sv. Jurija ni zgolj verskega značaja, temveč so se tega dne stari Pirančani odpravljali v soline. Cerkev je ta datum le izkoristila in ga povezala s Sv. Jurijem. "Če pa smo se že odločili ohraniti tradicijo, se pravi tudi solinarstvo kot eno pglavitnih gospodarskih dejavnosti občine Piran v preteklosti, potem je 24. april med najbolj primernimi za občinski praznik", je menil Jančar, ki je tribuni tudi predsedoval. Da je bilo solinarstvo najpomembnejša panoga, je neresnica, so menili drugi. Poglavitna dejavnost Pirančanov je baje bila pomorstvo, saj so premoogli kar 60 trabakul (trebušaste ladje).*

Pravzaprav pa - zakaj naj bi se Portorožani ukvarjali s piranskimi grbi, prazniki etc... če pa obstaja realna možnost, da postane Portorož samostojna občina in bo potreboval svoje simbole in svoja praznovanja?!

Koliko nas bodo stale spremembe imen ulic?

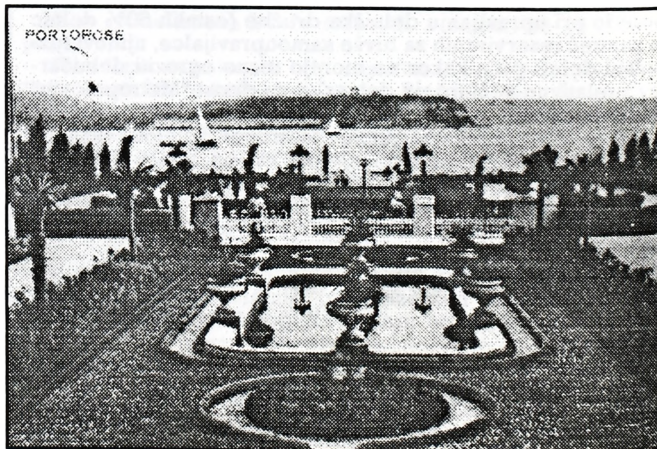
Podobno usodo je doživela razprava o predlogih za spremembo imena Ceste rabskih žrtev v Rabsko cesto in Trga prekomorskih brigad v Trg mornarjev, Trg Lido, Slovenski trg ali pa - po predlogu našega krajana Albina Miklavca - v Obrežni trg, Osrednji trg ali pa v Pristaniški oz. Luški trg. Spet so bili nekateri odločno proti kakršnikoli spremembi, češ da se hoče s tem zanikati našo ne še tako oddaljeno zgodovino, pozabiti na žrtve... in, ne nazadnje, koliko da bi spremembe imen ulic pravzaprav stale vsakega krajana...??**

Pa je vsak ostal na svojem bregu... vmes pa morje!

Livija Sikur Zorman

* (op. avtorice: Le kaj neki so stari Pirančani prevržali s trabakulami, če ne soli?)

** (kot zgoraj: Kdo neki se je spraševal o takšnih malenkostih kot so stroški, ko so na primer leta 1956 piransko ulico Carrara di Raspo preimenovali najprej v Kozlovičev kolovoz (Carrara Branko Kozlovič), kmalu (še istega leta) pa v Rozmanovo ulico? Ali pa, ko so Trg Sv. Roka "čez noč" prekrstili v Trg bratstva? Dosti nas je še, ki mu še danes rečemo "Rokov trg", moja nona pa mu je celo življenje rekla "Marčana")

Umrli ameriški bogataš, petični in zaželjeni portoroški gost

Nedavno je umrl eden najbogatejših Američanov, 93 letni **Cornelius Vanderbilt**. V njegovi lasti je bila ameriška letalska družba Pam, imel je največjo kobilarno plemenskih konj na novi celini, bil je znani filmski producent. Kot človek, ki se je že v prvi, še bolj pa v drugi svetovni vojni bojeval kot pilot, je bil povezan z razvojem letalskih družb. Njegovo ime je bilo čislano tudi v filmskem svetu, saj so z njim povezane zgodovinske filmske stvaritve kot "Zvezda je rojena", "Rebeca" in druge.

Pokojni Vanderbilt je bil v povojnem času dvakrat zelo zanimiv gost Portoroža. Starejši turistični delavci se spominjajo nekaterih zgodb iz leta 1961 o napitninah, o galantnem gostu, ki je iz Portoroža poslal svojim prijateljem po svetu okoli 500 razglednic (napisal jih je seveda njegov tajnik). S postrežbo in vsem drugim, v takratnem hotelu Palace je bil tako zadovoljen, da je bil tudi leta 1962 eden najvidnejših gostov portoroškega letovišča. Ob istem času je bil portoroški gost iz druge svetovne vojne znani vohun Cicero. Venderbilt je po Cicerovih spominih posnel tudi dva filma.

Miloš Jovanović

PARKIRANJE V PORTOROŽU IN PIRANU

Parkiranje avtomobilov je pereč problem vseh slovenskih obalnih mest in ne samo Portoroža in Pirana. O tem, kako bi rešili ta problem, razmišlja mnogo ljudi. Med njimi je tudi Ante Crnica iz Portoroža, Cvetna pot 7. V nadaljevanju povzemam nekaj njegovih misli o tem, kako bi rešili problem parkiranja v Portorožu in Piranu.

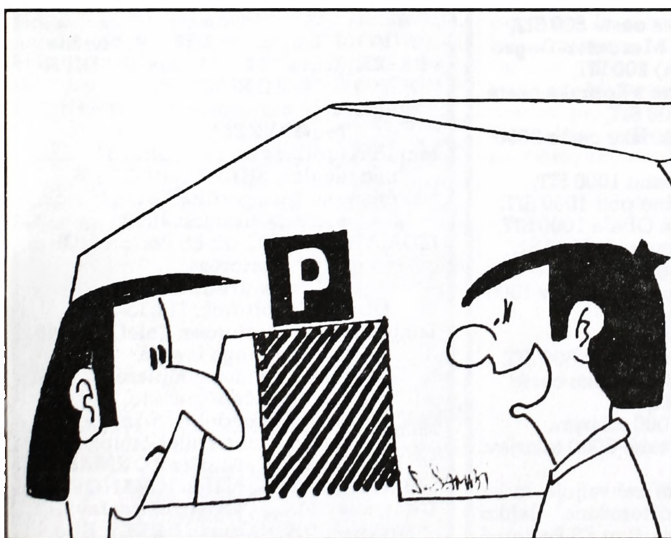
Ante Crnica meni, da bi bilo mogoče rešiti ta problem s preureditvijo velikega skladišča soli (Magazzino Grande), ki je v posesti "Droge" Portorož. Po njegovem bi bilo mogoče v tej velikanski stavbi v prtiličju urediti prostore za nekaj sto vozil, ta prostor bi bilo potrebno pokriti z betonsko ploščo, na kateri bi lahko uredili nešteto poslovnih prostorov od trgovin, barov in bifejev do pisarniških prostorov, v isti višini na zunanji strani skladišča pa bi zgradili teraso, na kateri bi bil prostor za sončenje, za gostinske dejavnosti itd.

S tako ureditvijo bi odpadla potreba po graditvi garažne hiše v Piranu, saj bi vsi, ki bi bili namenjeni v Piran, lahko pustili svoje avtomobile tukaj, v Piran pa bi se odpeljali s posebnim avtobusom, ki bi krožil med Portorožem in Piranom v kratkih časovnih presledkih.

Potrebno bi bilo urediti tudi prostor, ki ga sedaj zaseda Jadrarno društvo in bi s tem pridobili prosto sprehajalno pot od Pirana do Lucije (do Marine).

Antejeve misli so vsekakor zanimive in bi jih bilo vredno detaljneje obdelati in po možnosti tudi uresničiti.

Boris BEKEŠ

-KAM PA SOL?
-V GLAVO, V GLAVO!

portorožan št./N° 1

PORTOROŽARIJE - PORTOROŽARIJE -

Ali ste vedeli, da premore Portorož gostišče po vzoru "oštarij" z ameriškega divjega zahoda? Če se vam zahoče pustolovščin, ki ste jih sicer videli le v ameriških filmskih "westernih", se napotite v nočnih urah v original "istrski saloon". Če boste imeli srečen dan, lahko v živo doživite kvartopirski prepri in revolversko streljanje domačih "pistolerosov". (Stara "Istra" gre na divji zahod) ***

Ob robu parka pri krajevni skupnosti (kjer sicer stoji pone-srečen poizkus "vremenske" hišice oz. kot ji pravijo domačini "kapelce") - nasproti marketa "Jestvina" - je občina naročila odstranitev napol podrte ograje, v katero so se neusmiljeno zale-tavali neprevidni vozniki, ki tam parkirajo svoje avte. Namesto ograje zdaj ob travnati površini stojijo betonska korita za cvetje. Bojimo se, da bodo tudi ta postala zgolj ogromni pepelniki. V večini takšnih korit je namreč bore malo zelenja - in veliko cigaternih ogorkov ter smeti... (Da bodo imeli kadilci imeli kam metati svoje "čike"...) ***

Ste že kdaj hiteli na predstavo v Avditorij, v roki stiskali pomeč-kan obrabljen papirnati robček in ob svoji poti zaman iskali koš za odpadke, da bi ga lahko kulturno odvrgli. Vaša kultiviranost lahko na delu Senčne poti, ki vodi do hrama kulture, doživi hudo preizkušnjo. Vendar nikar ne zapadite skušnjavi tudi vi in svojega papirnetega robčka ne zalučajte na tla! Ohranite dostojanstvo in mirno kri. ("Diavolo tentatore" v Portorožu) ***

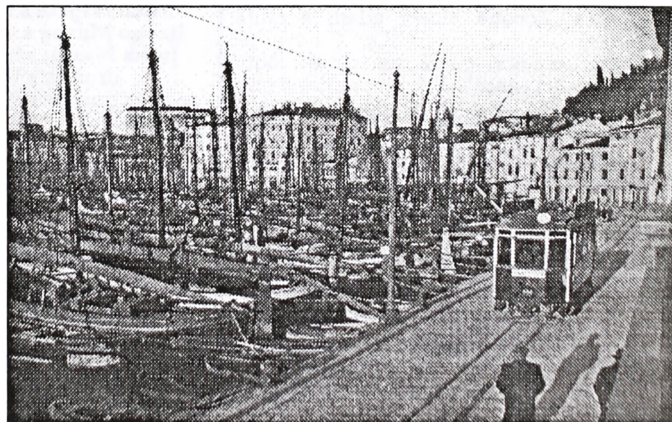
Ključni možje v portoroškem Casinoju so ob zadnjih volitvah v republiško skupščino stavili (to je že itak njihov poklic) na "Demokrate" in radodarno podprli njihovo predvolilno kampanjo. (Presodite sami ali so stavili na pravega konja!) ***

Za Casinojevske vratarje so nekateri domači obiskovalci "bolj enaki" tujim kot drugi. Eni doma iz Portoroža, lahko vstopajo v hišo rulet kolikor jih je volja, drugi pa dobijo simbolično brco v rit. Uganite, kdo so tisti domačini, ki se jim livrirani vratarji v Cas-inoju klanjajo do tal! (Prišel-stavil-in izgubil malenkost-7 mil-jonov lir) ***

Dolgoprstea casinojevca so - pravijo da po uspešnih dvajsetih letih - zalotili v akciji. S svojo krupjejevsko - paličico predhodno namazano z lepilom - je pod budnim očesom TV kamere nenehno vestno spravljaj v red kupčke žetonov na mizi. Nekaj se jih je pri tem opraviu vedno prilepilo na njegovo "čudežno" paličko. S spretnostjo rokohitreca jih je nadebudnež spravljaj v notranji žep svoje suknjiča. Vprašali se boste, kako to, da so njegovo "uspešno podjetje" odkrili šele zdaj. Pravijo, da se je odločil krupjejevo dolgoletno "skrito" kariero odkriti njegov neposredni konkurent za šefovski stolček... Saj poznate rek: kjer se pripravata dva, tretji... (Šef je postal nekdo tretji!) ***

Ali veste, zakaj so Casinojevci v Hotele Emona Bernardin vložili 3.milijone DEM? Da jih ne bi novogoriški Hitovci (zopet) prehiteli! (Zadnji HIT so ujeli priložnost) ***

Diskontna trgovina Renex - sicer v privatnih rokah, ki je obrato-vala v skladišču soli Monfort, je "do nadaljnega zaprta", kot piše na njenih ogromnih vratih. Menda jo je zaprla inšpekcija, ker je trgovina delala brez kakršnihkoli dovoljenj! Marsikateremu potrošniku je po dobri in nekoliko cenejši ponudbi v Renexu žal... Vendar bi kot potrošnik, ki vse bolj uveljavlja zahteve po zaščiti svojih pravic, moral vedeti, da pomeni prepoved obratovanja trgovini, ki ni dobila ustreznih dovoljenj, prav tako njegovo zaščito. (Fizine spet brez trgovine).

NEKOČ JE VOZIL TRAMVAJ...

- petek, 5. februar ob 19.00: Predstava KUD Karol Pahor Piran - ob kulturnem prazniku;
- sobota, 6. februar ob 20.30: PROGRAM OB KULTURNEM PRAZNIKU;
- nedelja, 7. februar ob 20.30: FILMSKO GLEDALIŠČE;
- petek, 12. februar ob 20.30: VEČER Z GOSTOM: prof. dr. DRAGAN MARUŠIČ: pogovor bo vodila Neva Zajc;
- sobota, 13. februar ob 16.00: OTROŠKI PROGRAM. Kulturni dom Španski borci - gledališka predstava: SNEŽNA KRALJICA po motivih H.C. Andersena spisal Feri Lainšček;
- nedelja, 14. februar ob 20.30: FILMSKO GLEDALIŠČE;
- petek, 19. februar ob 20.30: FILMSKE USPEŠNICE;
- sobota, 20. februar ob 20.30: GLEDALIŠKA PREDSTAVA;
- nedelja, 21. februar ob 20.30: FILMSKO GLEDALIŠČE;
- petek, 26. februar ob 20.30: FILMSKE USPEŠNICE;
- sobota, 27. februar ob 16.00: OTROŠKI PROGRAM: risani film;
- sobota, 27. februar: Predstavitev monografije "HIŠA TARTINI V PIRANU";
- nedelja, 28. februar ob 20.30: FILMSKO GLEDALIŠČE.

Organizator predstav si pridružuje pravico do sprememb v programu.

**PORTOROŽANOVİ MALI
OGLASI**

PRODAM-KUPIM-ZAMENJAM

Bi se radi znebili kakšnega predmeta, ki vam je odveč? Bi ga hoteli prodati, zamenjati ali kar podariti? Pri tem vam lahko pomaga brezplačen oglas v Portorožanu. Pogoj je en sam: oglas ne sme biti daljši od 30 besed. Poskusite!

***

Pralni stroj "Gorenje" in pomivalni stroj "Indesit" poceni prodam. Telefon 74-005.

***

Spinaker 25 m², skoraj nerabljen prodam za polovično ceno. Informacije 74-005 od 17. do 19. ure.

***

Krmni motor, Tomos, 3,5 KS, dobro ohranjen, prodam. Kličite 70-566 od 16. do 19. ure.

***

Fotelj, raztegljiv za ležišče, nerabljen, ugodno prodam. Telefon 70-566.

***

Pristno domače olivno olje nudim po 500 SIT liter. Telefon 70-271.

***

Mucka, črnobela, z ovratnico, se je zatekla. Če jo lastnik pogreša, jo dobi na Obali 7.

***

Dobro ohranjeno oljno peč kupim, toda samo EMO6. Bruno Museg, Obala 13 (pri bencinski črpalki), Portorož.

**Deti e proverbi
di un tempo**

Fra le tante cose del nostro passato che va scomparendo, vorrei ricordare anche i detti ed i proverbi, genuine espressioni specchianti la saggezza e l'ironia della nostra gente. Eccone alcuni adatti a tante situazioni:

"Ogni bunigolo ga la sua panza, ogni paese la sua usanza".

"A rubar poco se va in galera, a rubar tanto se fa la carriera".

"Te pol serarghe la boca al forno, ma no ai petegoli che ce de intorno."

"Mus che no se vedi de esser caval el credi."

"Sbaglio de dotor no fa tropo rumor."

Cesarina Smrekar

PRIPRAVA NA PUST

Vsakoletno pustno rajanje se "nevarno" hitro približuje in spet se lahko pripetli, da enako hitro tudi mine. Toda - najbrž je med vami nekaj takšnih, ki tega ne želite in bi bili zato pripravljeni iztvovati del svojega prostega časa in volje ter se preizkusiti v stvarih, ki se v času karnevala navadno dogajajo nekeje v Riu de Janeiru ali v Benetkah.

Daleč od tega, da bi se želeli kosati z njihovima karnevaloma! Kakšno idejo pa bi od obeh mest lahko vseeno pobrali. Zamisel je v svoji osnovi preprosta! V vsej "širni" občini bi radi zbrali nekaj ekip; vsaka bi poizkusila narediti, ustvariti svoj sprevodni objekt. Kakšen oz. kaj bi le ta bil, je seveda odvisno od samih ekip, predvsem pa od njihove domišljije. Za pusta, na P(ust)-day, pa bi svoje umetne občinstvu predstavili na promenadi od Lucije do Pirana... Ki bi se nato nadaljevala s pustno žurko na Tartinijevem trgu.

Pravite, da niti ni slaba ideja!?! OK, zberite prijatelje ter se preizkusite v tej "brazilski" stvari. Mogoče se boste pa prav "cool" zabavali.

Vsi, ki vas zanima, se obrnite po obširnejše informacije na Klub študentov občine Piran - Club degli Studenti del Comune di Pirano ali na uredništvo "Portorožana".

Marco Klasek

PS: Naj živi pust!

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI

ZA TO ŠTEVILKO "PORTOROŽANA" SO PRISPEVALI:

Pavla Mihalič z Belokriške ceste 1000 SIT,

gospa, ki ne želi biti imenovana, prav tako z Belokriške ceste 500 SIT,
Marinka iz trgovine Mercator-Degro (šport trgovina) 200 SIT,
družini Cividni in Sorgo s Kopsrke ceste vsaka po 500 SIT,
družina Kosec z Belokriške ceste 2000 SIT,

Marija Uršič z Vesne 1000 SIT,
družina Ogrin s Prečne poti 1000 SIT,
Bruno Museg s ceste Obala 1000 SIT,
Julka Marolt s Senčne poti 1000 SIT,
družina z Vesne 2000 SIT,

neznani gospod s Poti pomorščakov 1000 tolarjev,

g. Stanka 400 SIT,
družina Legiša s Senčne poti 500 SIT,
družina Kosovel z Belokriške ceste 2000 SIT,

družina Černe 1000 tolarjev,
ter družina Černič z Vesne 3000 tolarjev.

"Portorožan" se vsem zahvaljuje in se še priporoča! Za "Portorožana" lahko prispevate osebno v tajništvo KS Portorož (I. nadstropje levo) ali po položnici na žiro račun KS PORTOROŽ štev. 51410-645-50022 s pripisom "Za Portorožana".

**"Portorožanov"
časopisni svet ima
predsednico**

Nedavno se je konstituiral časopisni svet "Portorožana", ki mu zdaj predsednikuje **Majda Vlačič**, zaposlena v podjetju "Droga", živi pa onkraj Dragonje, na hrvaški strani. Na prvi seji sveta je glavni in odgovorni urednik našega časopisa na kratko poročal o lanskem izhajanju "Portorožana" in ga primerjal z letom '91, ko si je časopis šele utiral pot. Zdaj večina krajanov pozna "svoj" časopis in celo v sosednjih krajevnih skupnosti ga radi vzamejo v roke. Prav zaradi tega se je časopisni svet odločil podpreti pobudo uredništva, da bi "Portorožan" objavljal tudi krajše informacije iz sosednjih krajev - predvsem iz Lucije in Pirana.

portorožan

Številka/numero 1 * januar/gennaio 93*
letnik/anno III*

PORTOROŽAN je vpisan v register časopisov pri Ministrstvu za informiranje pod registrsko številko 990.

Predsednica časopisnega sveta:
Majda Vlačič.

UREDNIŠTVO časopisa krajanov Portorož/
REDAZIONE del giornale dei cittadini di Portorose:

Gustav GUZEJ (glavni in odgovorni urednik/capo redattore e redattore responsabile), **Mitja JANČAR**, **Mirko KOS**,

Jovan NIKOLIČ, **Sijan PRETNAR**, **Snežna REŠEK**, **Irina STEGEL**, **Livija SIKUR-ZORMAN**;

oblikovanje naslovnice/copertina di:
Teo TAVŽELJ, dipl. arh;

tehnična ureditev na računalniku/redazione tecnica: **SKELETON CREW**,

tisk/stampa: **Birografika "BORI"** Izola; naklada/tiratura: 1800;

IZDAJATELJ/EDITORE: **KS Portorož/CL di Portorose;**

Naslov uredništva:
Obala 16, Portorož, TEL: 73-046/

Lungomare 16, Portorose, Telef.: 73-046.

Cena enega izvoda/
prezzo di un esemplare:
brezplačen/gratuito.

V tej številki so sedelovali/in questo numero hanno collaborato:

David BOŽIČ, **Marko ZORMAN**,
Marco KLASEK, **Miloš JOVANOVIČ**,

Cesarina SMREKAR, **dr. Miroslav ZEL**,
Dušan PUH, **st. Boris BEKEŠ**, **Elio MUSIZZA**, **Kinološko društvo, Albin**

Miklavac,
vinjete: **Sandro SAMBI**